

NARODNI LIST

Glasilno narodne demokracije za mariborsko oblast.

Telefon št. 276 - Cek. račun št. 12853
O Cene inseratom po dogovoru. O
Rokopisi se ne vračajo. - Reklama-
macije (nezaprie) so poštnine proste.

IZHAJA VSAK PETER

Uredništvo in upravništvo „Narodnega lista“ je v Mariboru,
Jurčičeva ulica št. 4

Naročnina: Mesečno D. 125, četrtletno
Din. 3.75, polletno Din. 7.50, letoletno
Din. 15, izven SHS 20 Din. Naročnina
se plačuje naprej.

Štev. 9

V Mariboru, v petek 14. julija 1922.

Leto I.

Kaj pravi naš vodja minister dr. Žerjav o položaju in nalogah narodne demokracije?

Po več ko polletni težki bolezni je minister dr. Žerjav v nedeljo 9. t. m. na zboru zaupnikov Demokratske stranke v Ljubljani zopet prvič javno nastopil in imel velik govor o političnem položaju in o nalogah naše narodne demokratske stranke. Zborovalci so ves njegov govor spremljali z neprestanim navdušenim pritrjevanjem in ob koncu govora ni hotelo biti konca in kraja ploskanju in navdušenju. Glavne poteze njegovega govora objavljamo v naslednjem:

Njegova zahvala za zvestobo in disciplino.

Prispel je — pravi — na zbor zaupnikov, da pokaže, da je treba, četudi je telo slabo, storiti svojo dolžnost. Iskreno se zahvaljuje za izraze zaupanja in prijateljstva povodom svoje bolezni in prav posebno še povodom zadnje obrekovalne kampanje. Ta kampanja je imela jasen namen razbiti stranko, a dosegla je ravno nasprotno, stranka je danes enotnejša in trdnjša ko poprej! (Burno pritrjevanje.) Od njenega krepkega debela odpadajo le suhe veje. Z zaupanjem, ki ga je stranka na tako manifestanten način govorniku izrazila, je položaj za njega v stranki razčiščen. Široka javnost pa bo povodom sodne razprave proti obrekovalcem imela priliko se prepričati, kako grde in neosnovane so kleвете nasprotnikov. Dr. Žerjav se iskreno zahvaljuje ljubljanskim in podeželskim političnim organizacijam, ki so mu od prvega dne brez izjeme poklanjale svoje neomajno zaupanje, poslancema dr. Kukovcu in Reiserju, dr. Kramerju, ki so vodili njegovo obrambo in strankinemu časopisu.

Politično delo naše stranke.

Govornik je nato podal pregled političnih dogodkov v tekočem letu. Naša stranka aktivno sodeluje v vladi. Priznati moramo, da smo povsodi in zlasti tudi v državni upravi nekoliko napredovali. Mnogo važnih zakonov je pod streho, predvsem volilni red; kmalu bo izpolnjena tudi beseda, dana uradništvu glede njegove pragmatike. Ureditev samouprave v oblasti in okrajih je pred durmi. Nova avtonomija, ki jo dobi oblast, je večja, nego je bila bivša dež. avtonomija. Od tega, kako se bomo praktično uveljavili v samoupravi, bo odvisno, ali bodo oblasti in sredi življenja sposobni. Naši politični nasprotniki nam ne znajo o tem ničesar stvarnega povedati. Kritizirajo le, da dobi Slovenija dve oblasti. Reči moram, da tisti, kdor hujska proti temu, kar je rešeno z ustavo, šeuva proti ustavi sami. (Živahno pritrjevanje.) Ravno s tem, da smo poleg ljubljanske ustvarili tudi mariborsko oblast, smo odbili ost provincijalizmu in njegovi agitaciji, ki bi lahko postala nevarna. Bodočnost Ljubljane ne leži pri uradih, temveč v obrti in industriji. (Odobranje.)

Hrvati in Slovenci.

Oblastna razdelitev je naletela na težko nasprotje velikega dela hrvatskega plemena. Toda sporazum onemogočili tisti hrvatski zastopniki, ki niso hoteli priti k pogajanju in ki vztrajajo v blaznosti hrvatske republike. Mi Slovenci imamo dragoceno lastnost praktičnega realnega pogleda. Pa vendar poskušajo sedaj mnogi, da zane-

sejo republikansko bolezen tudi med nas. Ni dobro spričevalo za našo politično treznost, da se smejo med nami pojavljati neprestano neki proroki, kakor oni v srednjem veku, ki so napovedovali konec sveta. Po »Slovenca« čaka gospod Protič v Rimskih Toplicah samo na telegram z Bleda, da prevzame z gospodom Korošcem vlado in prevrne ustavo. (Viharna veselost.)

Bratom Hrvatom moramo vedno znova reči, da s silo ne bodo ničesar dosegli. Kakor hitro pokažejo voljo za bratsko sporazumevanje, bomo mi Slovenci prvi, ki jim bomo delali pot, saj mi najbolj čutimo vso težino njihove abstinence politike. Pozitivno sodelovanje sedanje hrvatske opozicije pri upravi države bi baš Hrvatom dalo položaj pravih razsodnikov v naši državni politiki. (Veliko odobravanje.)

Naša država pa je na drugi strani močna dovolj, da premaga vse, ki nočejo sodelovati v državni politiki. Iskreno želimo, da se tudi večina hrvatskih zastopnikov loti praktičnega dela v državni politiki, ki ga mi skušamo vršiti.

JDS pred novimi nalogami.

Politični dogodki pri nas na Slovenskem imajo tem večji pomen, ker se nahajamo na najobčutnejši točki Jugoslavije. Tudi poznejša demokratske stranke je na Slovenskem ena najvažnejših. Pri volitvah v konstituanto je JDS žrtvovala lastne interese, da okrepi formalno moč zastopnikov državnega in narodnega jedinstva. Tako je bila naša stranka nekoliko oslajljena. Pokazalo se je pa, da na dve strani ni mogoče delati, ker se drug izgovarja na drugega in se končno nihče ne čuti odgovornega. Naša stranka bo morala pričeti krepkeše delo na deželi. (Pritrjevanje.) S čistim agrarnim programom ni mogoče pridobiti pri nas ljudskih src. Če pa kmečki program pomenja dviganje kmečke proizvodnje in skrb za zboljšanje kmečke produkcije, potem je to tudi naš program. Seveda, s samim kmečkim delom Slovenci ne morejo izhajati. Če ne bomo ustvarili lastne industrije in razširili svoje obrti, bomo gospodarsko zaostali. (Odobranje.)

Posebno mi Slovenci moramo videti, kako potreben je harmoničen razvoj vseh stanov. Delo naše stranke je bilo tudi takrat, ko je na zunaj izgledalo skoraj nevidno, precej globoko. Vendar nas pomanjkanje sredstev povsodi zadržuje. Pogoj za delo je edinstvo v starnki. Struje nič ne škodijo, ako nas združuje delo. Razveselijo je, da se stranka krepko demokratizira. Povsodi pribajajo na dan novi delavni ljudje. Pričeli smo z lepimi stiki s stanovskimi organizacijami, mnogo smo storili za obrtnike, a tudi za delavce. V stalni zvezi smo s trgovskimi organizacijami. Kmetu hočemo prinesiti varovanje zoper elementarne nevarnosti. Utrjeni smo tudi v programatičnem oziru. Hočemo močno državo, ki je enotno organizirana in nam nudi možnost široke krajevne samouprave. Vemo, da je svobodnomselna izobrazba edina, ki more ljudstvu odpreti pot do blagostanja. Pravilno smo sodili, ko smo smatrali revolucionarne gospodarske reforme za škodljive. Svojo politiko branimo proti frazi nasprotnikov s tehtnimi dokazi

Programski bankrot klerikalizma.

Nasprotna stranke presojava mirno in objektivno. Sušteršič ima prav, da pri nas ni več razlogov za obstoj klerikalizma. Sedaj ga negirajo celo klerikalni časopisi, sramujejo se lastnega imena. (Tako je!) Posvetne inteligence, ki se je obesila duhovščini na plašč, se nam ni baš. Duhovščina pa nosi sama v svojem plašču mir ali vojno. Mi smo jej pustili stare predpravice, cerkveno veleposestvo je odtegnjeno agrarni reformi in še vedno se pobira pri nas zlati davek za duhovnika, — kmečka berza, največji davek v Sloveniji. Ne ouščamo pa trajne zlorabe prižnice in spovednice. (Živo pritrjevanje.) Klerikalizem moralno propada. Nahaja se v programskem bankrotu. Ena struja se krčevito drži starega reda, druga pripravlja boljše-
viški prevrat, prvi ustanavljajo banke, drugi napovedujejo uničenje kapitalizma. Za vsak stan imajo klerikalci drug program. Eni so monarhisti, drugi so republikanci, vsi skupaj pa ne vedo, kaj so in kaj hočejo.

Veternjak iz NSS.

Programsko zmedo opažamo tudi pri narodnih socialistih. Zato pa je njihova taktika silno veternjaska. Danes imajo klerikalce za grdo svojat, jutri grede z njimi čez drn in strn. Prepogosto pozabljajo, da brez kulturnega dela ni socialnega dela, in da je kulturno delo nemogoče brez dela proti klerikalizmu. Odločeni smo iz svoje stranke izključiti vse, kar bi temu nasprotovalo. (Burno pritrjevanje.)

Tudi socialna demokracija se nahaja v hudih krčih, naravno, ko se prepirajo med seboj nesposobni ljudje in je stranka v nekaki koalicijski s klerikalci. Mi pa želimo konsolidacijo delavstva. Morda pride iz komunizma treznejša struja, ki bo hotela nadaljevati delo prejšnje socialne demokracije.

JDS na straži jugoslovanske demokracije.

Delo v naši ožji demovini je važno. Dvignimo čut krajevne odgovornosti. Iščimo povsodi novih ljudi, vstrajnih delavcev! Držimo v stranki vez med vodstvom in strankinimi organizacijami, med voditelji in pristasi in uspešno bomo vršili svoje velike naloge, da smo krepka in nepremagljiva posadka velike misli jugoslovanske demokracije na našem zapadu!

Dr. O. Pirkmaier:

O bodočem ustroju naše državne uprave.

I. Ustava in uprava.

Čas, v katerem živimo, bo dal proučevalcem kulturne zgodovine našega naroda in naše države priliko za celo vrsto zanimivih in značilnih ugotovitev. Priznati moramo, da se velik del naroda, in to žal tudi naša inteligence, danes ne zaveda dovolj globoko, da ima posebne dolžnosti do države v dnehi, ko se polagajo temelji celega našega bodočega javnega življenja. Ni prav, da nam minejo ti zgodovinsko važni trenotki, ne da bi se zbudil v nas pravi interes za vprašanja, o katerih bode pisala zgodovina dolga poglavja in katera bodo naši potomci podrobno proučevali, med tem ko nam sodobnikom tega zanimivega časa vsled skrbi za vsakdanjosti minejo skoro bi rekli neopaženo dogodki in pojavi, ki tekmujejo v pomenu med seboj. Kakor omejeno, najdemo opravičilo za to sicer

obžalovanja vredno dejstvo v ležavah, katere prenašamo v gospodarskem oziru in katere vežejo naše sile drugod. Svojo duševno energijo uporabljamo za ustvarjanje trenutnih vrednot in žalibog smo se navadili, da se zadovoljujemo z najskromnejšim učinkom, ki je preračunjen le za moment; pri tem pa nam ne pride niti do zavesti, kako neekonomično postopamo s svojo energijo. —

Ta dejstva najdemo v zasebnem življenju, pa tudi pri naših državnih imamo občutek, da jim gre čisto v prvi vrsti za to, da prebredo težave od trenutka do trenutka. Priznati moramo, da obstoja resna volja tako potrato energije odpraviti, urediti sistematično naše javno življenje in tako spraviti razvoj države na sigurnejši tir.

Prvi korak je bil storjen z ustavo. Ne puščamo se v podrobno oceno vidovdanskega osnovnega zakona, nočemo pa prezreti dejstva, da je isti tudi le produkt človeškega zmoči podvrženega duha; vendar moramo priznati, da je z njim storjen prvi in najtežji poskus, spraviti naš državni ustroj na trdne temelje; na katerih je mogoče vse panoge javnega življenja urediti tako, da ne bomo skakali brez cilja nad brezdnom od skale do skale, marveč korakali po trdni podlagi pravega smotru nasproti.

Ustava sama še sicer ne vsebuje vseli določil, po katerih bi se uredil naš državni organizem, ona je nekak okvirni zakon, ki vsebuje temeljna določila o ustroju države, prepustajoč podrobnosti posebnim zakonom, ki so v ustavi napovedani in po večini celo glede uzakonjenja vezani na določene roke. Današnje politične razmere opravičujejo poslednji utesnitev in je prav, da so imeli zakonodajalci pred očmi zle posledice, katere povzročajo vplavevanje ureditve naših notranjih prikl.

Notranja državna ureditev se kaže v upravi države. V tem pomenu obsega uprava najširši pojem. Državo urediti potom uprave pa je mogoče le po določenem sistemu in tako, da se delokrog po gotovih načelih, ker sicer ne more biti govora o ureditvi države in še manj o redu v državi. Ta ureditev se mora opirati na neko avtoriteto, na vrhovno suvereniteto v državi. Ustava imenuje to najvišjo inštanco, na kateri bazira državna uprava v najširšem pomenu besede, državne oblasti ter razločuje zakonodajno oblast, katero izvršujeta kralj in narodna skupščina skupno, upravno oblast v ožjem pomenu besede, katero izvršuje kralj po odgovornih ministrih in sodno oblast, katero izvršujejo sodišča.

Kot imejatelj upravne oblasti je označen ministrski svet, ki je neposredno podrejen kralju in katerega tvorijo vsi ministri. Ministri načelujejo posameznim strokam uprave. Posamezne upravne stroke niso v nastavi navedene, in tudi ne po samezni ministrski resori. Stvarni delokrog uprave torej v ustavi ni točno označen in manjka tudi delitev upravne delokroga na posamezne ministrske resorte.

Teritorialni delokrog je razdeljen tako, da se uprava v kraljevini izvršuje po oblastih, okrogih, okrajih (srezih) in občinah. Ustava napoveduje administrativno razdelitev države potom zakona ter določa da se vrši po-

razdelitev oblasti po prirodnih, socialnih in ekonomskih prilikah. Indirektno je določena tudi meja teritorialnemu obsegu oblasti s tem, da ne sme imeti nad 800.000 prebivalcev.

Ta zakon je objavljen kot »zakon o administrativni razdelitvi države«.

Materijalna določila o državni upravi, kolikor jih ne vsebuje ustava, nam je prinesel »zakon o splošni upravi«.

Iz stvarnega vidika splohi, posebno pa z ozirom na trenoten notranji položaj je brezdvomno ta zakon za nas najvažnejši ter je potrebno, da se javnost z njim seznanimo.

(Dalje prihodnjic.)

Iz naše stranke.

Mariborska organizacija Demokratske stranke je 5. t. m. zvečer priredila v Narodni domu strankin zbor, ki se ga je udeležilo krogi 300 somišljenikov. Bil je obenem pozdravni večer za poslanca dr. Kukovca, ki se je stalno naselil v Mariboru. Zborovalci so dr. Kukovca živahno in prisrčno pozdravljali in mu prirejali burne ovacije. Na zboru sta razpravljala dr. Kukovec in dr. Kramer o političnem položaju, zlasti tudi o najnovejši gonji proti slovenski demokraciji in njenim voditeljem s strani raznih bančnih spekulantov in njihovih prijateljev. Zborovalci so vsa izvajanja vzeli soglasno s pritrjevanjem na znanje, obsodili nečuvstvene izpade proti stranki in njenim voditeljem, obsodili tudi izdajalce v lastnih vrstah, ki so nasprotnikom pomagali pri nečednem poslu. Istotako so obsodili nastop pokr. namestnika Hribarja, ki je v nekem razgovoru v Beogradu ščuval proti ustavi in proti razdelitvi Slovenije.

Zbor zaupnikov JDS v Ljubljani se je vršil 9. t. m. za ljubljansko oblast. Udeležilo se ga je nad 250 zaupnikov. Zborovanje je vodil dr. Kukovec. Govoril je prvič po svoji kolezi minister dr. Zerjav. Zborovalci so mu ob prihodu v dvorano prirejali nepopisne, navdušene ovacije, dr. Kukovec ga je objel in poljubil. Govor ministra dr. Zerjava prinašamo na drugem mestu. Ustanovila se je oblastna organizacija za ljubljansko oblast in je bil izvoljen dr. Zerjav za predsednika organizacije. Izpopolnitev demokratske organizacije v Sloveniji napreduje od dne do dne.

Krajevna organizacija JDS za mesto Slov. Bistrica je na svojem sestanku z ogorčenjem zavrnila napade na ministra dr. Zerjava ter mu izrekla neomajno zaupanje in zahvalo za njegovo nesebično in požrtvovalno delo v prid stranki in državi s iskreno željo, da se kmalu čil in zdrav vrne na svojo službeno mesto in se zopet s polno močjo posveti velikemu delu konsolidacije naše države. Ravno tako je

bila enoglasno izrečena zaupnica velezaslužnemu, nad vse delavnemu poslancu prof. Rejsneru, kateri slednji se je vedno in povsod zavzemal za popolno rešitev uradniškega vprašanja.

Krajevna organizacija JDS v Ormožu je na svojem zborovanju, ki se je vršilo dne 6. julija t. l. in pri katerem je poročal njen predsednik o gonji izvestnih elementov proti demokratski stranki in njenim voditeljem, sklenila soglasno sledečo resolucijo: V očigled klevetam, obrekovanju in gonji napram voditeljem demokratske stranke dr. Zerjavu in dr. Kukovcu izrekamo prvoboriteljema demokratske ideje svoje neomajno zaupanje ter zavračamo z ogorčenjem in brezmejnimi zaničevanjem vse ostudne napade na njih. Istočasno pošiljamo dr. Zerjavu vroče želje, da bi se skoraj čil in zdrav povrnil na svoje dosedanje mesto.

V Zidanem mostu se je vršil v torek 4. t. m. sestanek zaupnikov JDS, ki je bil sijajno obiskan. Demokratska ideja je tudi pri nas pričela pridobivati tal.

Politični pregled.

Spor med Bolgarsko in Jugoslavijo radi napadov bolgarskih hajdukov na naše ozemlje se bo obravnaval te dni pred Zvezo narodov. Bolgarska namreč pravi, da ne more zavarovati svojih mej, ker je v smislu mirovne pogodbe, morala odpustiti vojaštvo. Naša vlada pa ima dokaze v rokah, da bi bolgarska vlada z oboževanimi silami lahko zatrla hajduško gibanje, pa noče, ampak ga še sama podpira.

V Rusiji je umrlo vsled lakote že nad 10 milijonov ljudi. Lepe uspehe imajo zaznamovati boljševiki. — Zdravstveno stanje boljševiškega carja Lenina se slabša od dne do dne. Obol je baže na sušici hrbtenice. — V Moskvi se vrši velika sodna razprava proti socialnim demokratom, ki ne prisegajo na Leninov boljševiški evangelij, zaradi veleizdaje. Boljševiški kolovodje so hoteli obsojence kar enostavno dati obsoditi na smrt in jih prepustiti nabuhljani surovi množici, da jih linča. Vsled protestov iz celega sveta pa so se vendar malo zbal in se vrši sedaj redna sodna razprava.

V narodni skupščini v Beogradu se še vedno vrši razprava o proračunu za l. 1922. Upati je, da bo proračun do konca mesca sprejet. Razni poslanci — zlasti naši klerikalni — zavlačujejo razpravo z brepomembnimi govori.

Sporazum z Italijo bo v kratkem dosežen. Italija je sprejela še nekaj naših zahtev, zlasti glede italijanskih šol v naši državi. Upati je, da bo pogodba te dni podpisana. Potem bodo Lahji morali izprazniti vse, kar še imajo vedno zasedena našega ozemlja in ob naši jadranski obali se bo začelo

novi življenje v gospodarskem pogledu.

Domače vesti.

Agrarna reforma in »boljševiki«. Agrarna reforma se prične izvajati, gibati in se dotikati enih prijetno, drugih neprijetno. Vsem prav storiti niti sam Bog ne zmore: Eden suši in spravlja seno, prosil za lepo vreme, drugi je že seno spravil, rad bi imel lepo otavo, solnce mu že travne koreninice prosi ljubega Boga za potrebno moč. Ljubi Bog je v huđi zadregi, sprevidi, da res ne more obema prošnjikoma nankrat ugoditi. Kako neki naj agrarna reforma more vsem interesentom zadostiti? Gotovo pa ljubi Bog rajši tistemu ugoditi, ki je bolj potreben. In tako dela, kolikor smo se dosedaj prepričali, tudi agrarna reforma in tako je prav. »Odpri roke, odpri srce, otiraj bratovske solze, sirotam olajšuj gorjelo!« Tako je pel naš pesnik — duhovnik Šimen Gregorčič, kateri pa ni imel besede za trpečega sobrata samo na jeziku, ampak tudi v srcu. In po Gregorčičevem geslu dela tudi agrarna reforma: ona vzame tam, kjer je preveč in nepotrebno in da tam, kjer je premalo in potrebno. In tako je naredila tudi v Jarenini, kjer ima zgorneštajerski zavod Admont preobširna posestva. Razdelil se je travnik, vsak potreben je dobil svoj košček, nek blagi dobrotnik pa jim je zastoj pokosil ali pomotoma ali res iz »dobrote« — no pokosil pa je in vsi so rekli: hvala lepa! Smola pa je bila, da je imel omenjeni travnik dosedaj v najem ali zakup gospod dekan. Ko so prišli novi najemniki spravljati seno, pa so leteli gospod »mežnar« in njegovi pomočniki po občini in prosili in rotili: »Jezus, Jezus, pridite, pomagajte, boljševiki so na farovski travniku!« Ali so tudi bili na »plat zvonas«, pa mi moj prijatelj ni povedal.

Smrtni padec. V noči na 26. junija je pri elektrarni Fala zaposleni 64letni delavec Ivan Domin, ki je italijanski državljan, smrtno ponesrečil. Demin je imel nočno službo pri potapljaškem zvonu na zajeznem mostu. Po 24. uri je šel v vinjenem stanju z mosta po stopnicah do potapljaškega zvona. Pri tem pa se je tako nesrečno spodtaknil, da je padel 5 metrov globoko na železni oder, na katerem je postavljen potapljaški zvon. Delavec Dominik Puc, ki je zaslišal ropot, je našel ponesrečenca nezavestnega na odru ležati. Spravili so ga v njegovo stanovanje. Demin je dne 29. junija vsled zadobljenih poškodb umrl. Njegovo truplo so dne 1. julija pokopali na pokopališču v Činžatu.

— Kmetijskim svetnikom je imenovan g. Ivan Belle, ravnatelj kmet. šole v Sv. Jurju ob j. ž.

— Obsojeni Radičevci. Pred sodnim stolom v Osjeku so bili obsojeni radičevski poslanci Babogredac, Lesica in Zatina vsak na 4 mesece zaporu, ker so povodno mobilizacije l. 1921 obvezance huškali, naj se ne odzovejo.

g Zadruga zveza v Celju je imela 25. jun. v Celju lepo obiskan občni zbor, ki se ga je udeležil od centralne zveze g. Prochaska ter več gostov iz Hrvatske in Srbije. Večina članic zveze je zopet delavnih. Zalostno je glede združništva še v Prekmurju. Naše zadruge se bodo zlasti morale posvetiti elektrifikaciji naših krajev, pa tudi z organizacijo trgovine z živino, da se onemogoči izkoriščanje ljudstva s strani prekupcev. Promet Zveze se je od lani zvišal za 50%. Računski zaključek izkazuje za zadnje poslovno leto 364.047.860 K 06 v prometa. Hranilne vloge so narasle od 15 mil. 750.392 K početkom 1921. na 30 mil. 698.153 K koncem 1921.

— Smrtna vožnja. Dne 23. junija, so se peljali posestnica Verona Stančko, njen 11 letni brat Matjaž Dominiko, mati Verona Matinko, tašča Magda Horvat, vsi iz Trnja, okraj Dolnja Lendava, ter Matjaž Rous iz Črensove na enovprežnem vozu iz dolnje-lendavskih gorci, domov. Na cesti pri postnem poslopju v Dolnji Lendavi, kjer teče cesta navzdol, niso zavrli. Voz je drvel navzdol, pri čem je branovlek izkočil iz vage ter tolkel konja po nogah. Konj se je vsled tega splačil ter se spustil v divji beg. Pred trgovino Toplaka v D. Lendavi pa se je voz z vsem na njem se nahajajočimi osebami prevrnil. Magda Hrvat, ki je padla tako nesrečno, da si je razbila lobanjo, je dne 26. junija na posledicah zadobljene poškodbe umrla. Verona Dominiko pa je bila na glavi in ledvicah teško ranjena, dočim je zadobil Matjaž Rous le samo odrtine kože na glavi in rokah. Da niso bile tudi ostale osebe ranjene, je pripisati le srečnemu slučaju.

— Neprijetna gostija. Pred nekaj dnevi je bila pred tukašnjim okrožnim sodiščem obsojena Eva Vajs radi napada iz ljubosumnosti na Konrada Lekožiča pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu, na 2 meseca težke ječe. Lakožič misleč, da bo kazen takoj obsedel, se je hotel v tem času poročiti s Terezijo Vajs, kar se je tudi 5. t. m. zgodilo, ko pa Eva še ni bila v zaporu, ampak se je nepričakovano vrnila domov. Svatov se je polastil strah, češ, Eva grozi z neprijetnostmi ob poroki. Vaški fantje so vsled tega prav pozno — noč in dan — stražili hišo slavnosti in celo vaški mežnar je moral skrit v cerkvi gledati, da se ne pritepe ona »pošast« in pripravi »atentate«. K sreči pa je bil vse le prazen strah in gostija se je brez incidenta končala.

— Dobrota — šrota. Jamez Kimmel berač po poklicu, postopač po naravi

Kako se je Kokuržola oženil?

(Iz peresa starega kmeta iz Prekije.)

Ljubi gospodi tan pr Narodnem listi! Jas, ki Van to pišem, sem že pred vojskoj rad Narodni list šteja, pa sen bija tudi najega naročeni. Zdaj pa, ki urgoč Narodni list shaja, pa sen si taki znave naroča. Tote cajtnge rajši štejem, kak kakršnoté sveto pismo. Ja prmojveri, pa tudi resnico pišejo. Jaz sen že 74 let stari ded, te vete kaj sen že dosta prešteja, pa si tudi dosta skusa. Te pa lahko ven, kaj je prav pa kaj je ne prav. Jas bi van rad dostakrat kaj pisa s Prekije, posebno z naše fare, ki še je teško tumastih ljudi, pa ne ven, e bi hteli v Narodnem listi nadrukati elj ne, da sen slab šribar. Lepo vas prosim, bote tak smileni, pa ne počente mojega pisanja vkraj, naj lidje štejejo, kaj do se nekaj navčili. Pa mi nesmete zameriti, kaj tak slabo pišem. Če te v Narodnem listi vi mojo pisanje nadrukali, kaj mo jas potli tisto prešteja, te mo vida, kaj resen tudi nas te stare kmete spoštujete. Drgoč pa mo že bojše napisu, pa lepše vküp zloža; počajti mo se že prvada. Bogme se bon. Kak pa se deca navčijo pisati, ki so še mladi, pa hempasti, te še mo se vanda jaz leži navča, ki sen si že tejka hüdega skusa na toten püklaiven sveti.

Jaz sen vešte samo eno zimo v školo čoda, pa še te ne vsakni den; to še je

tak čüdež za enega tak starega deda, kaj teško vküp spravini. Če pa bi jas tak dugo študira, kak naš fajmešter, pa črne škole skoz nareda, pa nebi fajmešter hteja biti, jas bi veda te coprati, mrtve bi gor bidija, karte bi šloga, pa bi prmojveri tudi vsakšemi vse trofa. Ja vešte, tak je, še celo obermisijonar bi bija kres vse obermisijonare. Zdaj te vete, kaj sen ne terjavi, kaj nemrem bojše pisati, pa vküp spraviti. Škole so pač škole. Se da bi naš oča duže živeli, bi jaz tudi duže v školo hoda, samo da so se prezidignoli, te pa so mogli včista mladi mreti. Mati pa so te potli tudi ne več dece meli. Sama z materjoti sma te potli na grüinti fretala, kak sma pač mogla. Bog jima daj mir božji, oči pa materi, se sta že oba precer dugo pokojna.

Dere so že mati precer stari gračali, te pa so me začeli trücati, kaj bi se moga ženiti, pa kaj do mi grunt prek dali. Od soldakov so me tudi vün do bli, da sen samo jas bija. Dere so mi mati povedali, kaj se moren oženiti, te ba me skoro božji žlak vüjdra, tak so mi tiste jihove besede dobro djale. Te pa sen jih po malem le začēja pitati, kero bi si vzeja, kaj bi jin po voli bila. Oni pa so rekli: Mujdrčovo Oršo si moreš vzeti, pa so tak kazali stoj pravoj rokaj skoz okno na sosedno, kočo.

Jaz pa sen jih te pita, zakaj pa glih toto Mujdrčovo Oršo, kaj ne drüge, kera bi bole bogata pa mlajša pa bole gruba bila. Oni pa so me tak za-

rečo pogledali pa so rekli: kaj za bogastvo, pa za mlado puco z lepim ksihtom, to je vse nič. Na srce se more pogledati. Takša more biti, kak tofa Orša, ki rada k svetin mašan pa na božje pota hodi. Pa na misjone. Pa pogledaj, kak jo tudi fajmešter spoštüjejo. Vsakši den po meši gre k gospodi fajmeštri pa tan kafe dobi. Tota je deno pobožna, tota de deno mene rada meja. Pa ti boš tudi žjoi zadovolen. Bog joj daj zdravje pa kaj bi jo mija dobla, te sma kres vse ljudi na sveti srečna. Dere so mi mati toti navik držali pa vse lepo vün razložili, te pa sma litenije zmoljla, pa vsakši eno grivingo.

Te pa smo pač začeli. Dobra sma jo včista lahko. Gostüvanje smo bole peško meli. Samo teško ljudi, keško jih glih treba, pa enega muzikanta z mugami. Nigdar nemo pozaba, kak so bli mati na gostüvanji dobre vole. Oni so tak snebo obinjavali pa küšivali pa rekli, zdaj pa rada vmerjen, dali si ti moj sin takega otroka marijinega, ajngela božjega k hrami doba. Jaz sen ne bele pa ne črne reka. Gostüvanje je dva dni trpelo, potli pa je tota moja Orša preveč pobožno živela. Vsakši den, če bi glih doma gorelo, je šla k meši, po meši pa v farof. Vsakšo puro, pišence, ves zabel je fajmeštri znosi-la. Vsakši den me je trücala, kaj bi moga na meše dati, pa z blepšanje Marijinega oltara, za sveče, za dober namen, za škapolire siromakan, faj-

meštri enok za sükjo, drgoč za plajš, za štifletine, za nove bregüše (gate), no tak dale. Gda pa so prišli gospod po zbirci, te pa jin je naložila vse, kaj je hiša premogla. Na vsakši božji pot je letela, če ba kakhte daleč, pa ostala po tjedeni dni vün, na vsakši misjon no po sobotah večerih je bila po dve vüri v cerkvi. Jaz sen ša žnjoj kak s strtin jajcon, jo prosa, naj mi pomaga doma delati, pa naj ne zapravla. Vse je ne nič pomagalo, te mi je vsakšokrat rekla: nebesa so več kak vse na sveti. Tudi mati so jo nagovarjali, naj ne zapravla pa naj ne leče od cerkve do cerkve, kak kakši buša. Mater pa mi je najnok sklopovüškala, tak kaj so mogli od hrama oditi. Te ba jo pač najrajši buja. Pekla sen se ne boja, pač pa sodnije. Seve sen moga potli materi zgovor davati. Ob vso živino sen priša, da je tisti moj ajngelček božji ne nič dela, pač pa vse od hrama vleka. Po božjih potih no misjonih je tak dugo kolovratila, kaj je nazadjo znorela. Za vojo duga, ki mi ga je naredila, so mi grüint odali. Zdaj, ki tote bukštabe pišem, se moren jokati. Potli sen priša v lüčko kočo z mojim ajngelčkon, ki je bija včista nor. Mislite si, kakšno blo to življenje. Enok pa sen te le ša k fajmeštri, če bi mi kaj dali, te pa so mi rekli: ti prasica grda, kaj je tvoja baba mogla poleg te znoret!

doma iz bele Ljubljane, hodi iz kraja v kraj, od vasi do vasi, kakor je že navada pri vseh beračih in postopačih naše gostoljubne domovine. Nedavno je doživel tako mično, da, idilično zgodbo, da pride zaradi nje v »cajten-ger«. Seveda moramo takoj pristaviti, da ta zgodba ne zanima samo našega poročevalca, temveč veliko bolj tudi — orožnike. V Šmartnem pri Litiji je Kimelja dohitela noč. Stopil je pod streho k nekemu bajtarju, ki je bil zelo blag in pobožen mož. Lepo ga je sprejel in prenočil, drugo jutro pa — bila je nedelja — ga je povabil v cerkev, vedoč, da imajo taki berači kosmato vest in da prav malo skrbe za svoje dušno zveličanje. Da bi pa berač res šel v cerkev, mu je pobožni bajtar posodil lepo volveno sukno in črne praznične hlače, tako da je bil Janez čisto nov mož, da že dolgo ne tako. Berač je res šel z gospodarjem v cerkev, zdi se pa, da je malo molil in še manj se kesal svojih grehov. Predno je minila maša, jo je udaril naprej po cesti, ne da bi bil rekel pobožnemu gostitelju »zbogom«. Bajtarju ni preostalo nič drugega kakor ovaditi Janeza Kimela orožnikom, ki ga sedaj zasledujejo. Baje se izdaja za invalida in slepari ljudi na račun svojega »vojaškega trpljenja«. Upajmo, da bo kmalu slekel bajtarjevo obleko in oblekel — sprememba nikomur ne škoduje — kaznijsko.

— **Prosimo pitne vode!** Prejeli smo e dežele: Skoro v vsakem mestu najdemo studence, kjer si človek lahko kar z ulice pogasi pekočo žejo, ne da bi moral posegati gostilno in si odpomoči za dragi denar. Tako je v Celju, če se ne motim tudi v Ptujju na tem in onem prostoru ličen vodnjak s kovinastim čepkom in na verižici pripeto pločevinasto posodico. Zejen popotnik z dežele ali tudi domačin iz mesta se rad poslužite te udobne priložitosti, da se osveži brez gmotnega obteženja. »Sveta vojska«, kje si, zakaj ne zasta- viš tukaj svojega blagotvornega upli- va? Kako si mislite abstinenta, no re- zimo posebno novo ustvarjenega »mla- dega junaka«, ki pride iz bližnje ali daljne okolice v mesto, ga muči žeja, a si ne more odpomoči drugače nego z gostilno, posebno še, če nima v me- stu znancev ali sorodnikov, da bi šel kam v zasebni lokal po svežlino kap- ljico, ki izpod pečevja izvira. Da, da, to niso besede, ki naj utonejo le v prezirljivem nasmehljanju, ako imate dragi prijatelji in sosedje — resno vo- ljo s »Sveto vojsko«, s »Prerodom«, z rešenjem Slovenije pred vesoljnim potopom alkoholnim. Nedavno srečam v Mariboru moža s »košem« na hrbtu. »Zejen sem, kakor vroče železo, pro- sim gospod, kje je kak studenec v me- stu? Ako grem v gostilno, me stane več nego kovač, ko železo vari!« Sve- tujem mu, naj gre na kolodvor, tam je, če se ne motim, virček vyzidan v steno, s posodico. »Tam pa moram ku- piti peronkarto!« in bila sva ob koncu. Nujno potreben je vodnjak s pitno vo- do in potrebno opremo vsaj na glav- nem trgu v Mariboru. Vi za »dobro- bit« vneti mesni očetje na magistra- tu, prosimo, dajte nam ga, ako vam je res dobrobit naroda pri srcu in ne le nazna fraza!

Važno za društva. Občeslovensko društvo v Celju ima v zalogi tiskovine za društvene članske imenike. Tiskovine so izdelane na močnem papirju pregledno in tako praktično, da se pri vsakem imenu poleg vseh potrebnih osebnih podatkov lahko mesečno vključuje tudi plačana članarina. Ena pola zadostuje za 12 članov skoz 15 let. Cena znaša 1.50 Din. za polo. S to tiskovino bo zelo ustrezno mnogim dru- štvom, ki radi pomanjkanja praktič- nih tiskovin dozdaj sploh niso vodila članskih imenikov ali pa člane vpiso- vala le na mesečnih plačilnih polah. Tiskovine so na vpogled v tajništvo Občeslovenskega obrtnega društva v Celju, Prešernova ulica 3, kjer se jih lahko tudi naroči.

m Času in razmeram primerno mo- litev smo slišali ob priliki mladinske- ga koncerta. Učenci 3. razr. osnovne šole I. pod vodstvom g. nadučitelja Va- biča so po končani telovadni vaji kleče in s sklenjenimi rokami molili to-le krásno molitev s približno sledečo vsebino: »O mili Bog, slušaj našo srčno prošnjo! Zedini nas brate Jugoslovane,

ker le edinstvo je vir moči, moč pa da- je narodu slavo, čast in svobodo. O nebeški oče, napolniju naša srca s sve- tim ognjem iskrenega domoljubja. Slo- vanska blagovestnika, sv. brata Ciril in Metod, bodita naša priprošnika! — Bog živi Jugoslavijo!»

— **Občine ob državni meji** še niso vse urejene. Posebne težkoče so tam, kjer se je pridelo ozemlje lipniškega okraja mariborskemu. Pogajanja za občino Sv. Duh na Ostrem vrhu (sedaj gerentstvo Gradišče) se vrše že celo le- to, a do sedaj še ni nikakega pozitivne- ga sklepa! Imeli bi se priklopiti kot občini Vurmat in Boč, pa občanom ni prav po volji. Tako životarijo obmejni prebivalci že 4. leto brez obč. zastop- stva, šola brez pravega krajnega šol- skega sveta in brez denarja, cerkev pa pod avstrijskim dekanatom in škofij- stvom... Žalostne obmejne razmere v četrtletu svobode!

— **Planinska slavnost v Šmartnu** na Pohorju se ne bo vršila 9. julija, kakor se je prvotno glasilo, ampak 23. julija. Natančnejše poročilo še sledi, vendar se prosijo za danes vsi planinci, kakor tudi drugi da nas ta dan obiščejo. Opo- zarja se, da bo vozil nazaj pose- ben vlak. Drugi zopet tudi lahko prenočijo v Šmartnem, ali Ruški ali Mariborski koči, ker pota so vsa prav lepo markirana. Torej na veselo svi- denje.

— **Smrten padec s kolesa.** Ob priliki slavlja 50 letnega obstanka gasilnega društva v Slovenski Bistrici dne 2. t. m. je padel na bregu Sv. Jožefa tako nesrečno s kolesa član gasilnega dru- štva v Hotinji vasi in socialistični podžupan občine Orehovi vas, Josip Breznik, da je vsled dobljenih notran- jih poškodb dne 4. julija v mariborski bolnišnici umrl. Blag mu spomin!

— **Otrok utonil.** Dne 27. junija po- poldan je bila viničarka Ana Plemen- čič v Vuzmetincih, okraj Ormož, v vi- nogradu zaposlena. Svoja dva mlajša otroka je dejala doma v posteljo spat, dočim je vzela 3 letno hčerko Kristino seboj v vinograd. Tam je deklica na tleh zaspala. Ko je mati čez nekaj ča- sa šla gledat če še spi, je zapazila, da je otrok izginil. Vsa prestrašena se je podala otroka iskat. Po dolgotrajnem iskanju pa je potegnila z grabljami dete mrtvo iz 400 korakov od stanovanja oddaljene mlake.

— **Večerja na Dunaju.** Te dni nam je prijatelj predložil plačilni listek iz neke dunajske restavracije, kjer je ne- davno večerjal. Bila je preprosta ve- čerja in je račun sledeči: piška 5000 K, salata 800 K, 2 kruha 240 K, ¼ l vina 800 K, skupaj 6840 K.

Prekmurske novice.

Železnica Sobota—Hodoš začne voziti.

To poročilo je prejel v sredo 5. t. m. naš poslanec dr. Kukovec kot rešitev ministra saobračaja na dolgotrajne in trudapolne svoje interpelacije. Isti dan pa so tudi že šli mašinisti in delavci iz Zagreba, da takoj uredijo potrebno za vožnje. In železnica zdaj že vozi. Prvi- krat je peljala v nedeljo, 9. t. m. okrašena s s cveticami. Vsi po- šteni Prekmurci damo zahvalo za trud gu. dr. Kukovcu, sedaj tudi vemo, da se on res za nas trudi, medtem ko Klekl spi. Kaplja pelina v tem našem veselju pa je, da se naklada blago samo v So- boti, Mačkovcih in Hodošu. Zakaj so izpustili Pucince, kjer imamo največjo

ciglenco, ki obratuje in Gornje Petrovce ki imajo veliko zaledje in trgovino z lesom? Naj se to popravi!

Prošnja na g. poslanca dr. Kukovca. Svočas smo prosili, da bi smeli žito, ki ga zaslužimo pri žetvenih delih v tujih državah, uvoziti brez carine. To žito je naš kruh. Finančni minister je že obljubil, da bo ugodno rešil našo prošnjo, a rešitve še ni. Ljudje že pri- dejo v par tednih domov z dela, pa bodo morali plačati carino. Prosimo vas g. poslanec, zavzemite se za nas, da bo hitro naša prošnja rešena. — Slavončari.

Nemšavci. Gerent Jožef Gomba je odstopil. Namesto njega je imenovan za gerenta Koloman Heklič iz Nemšav- cev.

Mrtvarjevci. Gerent Aleksander Papa je odstopil. Njegov naslednik je Franc Kovač, posestnik v Mrtvarjevcih.

Konj jo je udaril. Alojz in Terezija Kosi, posestnika iz Iljašovc 29. pri Lju- tomeru, sta se peljala 6. t. m. proti do- mu. Med vožnjo je konj nenadoma uda- ril z zadnjima nogama nazaj in zadel na vozu sedečo gospodinjjo tako nesre- čno, da ji je zlomil desno nogo. Prepe- ljali so jo v soboško bolnico.

Čudno postopanje okrajnega zdrav- nika v Ljutomeru. Višjemu okrajnemu zdravniku dr. L. Haringu v Ljutomeru menda ni znano, da imamo v M. Soboti javno bolnico, ker pošilja svoje paciente v radgonsko bolnico v N. Avstrijo. Po- sestnico Terezijo Kosi iz Iljašovc, ki si je zlomila nogo, je napolil v N. Radgo- no v bolnico.

Nezgoda. Škrilec Štefan, 19-letni po- sestniški sin iz Puconč v Prekmurju je zlagal dne 6. t. m. borove plohe z vo- za. Po nesreči mu je padel hlood na le- vo nogo in mu jo zdrobil. Sprejet je bil dne 7. t. m. v soboško bolnico.

Murska Sobota. Dne 6. t. m. je na- stal na Lendavski cesti št. 83 med do- mačimi prepri. 20-letni Štefan Küplen je pograbil med preprirom sekiro ter za- mahnil z njo proti bratrancu Izidorju Korinec. Teta imenovanih, Küplen Žuza, ki je hotela udarec preprečiti, je zado- bila težko poškodbo na desni roki. Njo so spravili v soboško bolnico, vroče- krvni nečak pa se bode moral zagovar- jati pred sodnijo.

— **Požar.** Dne 28. junija okrog 2. ure ponoči je izbruhnil v klavnici po- sestnika in mesarja Franca Mihola v Gornjih Petrovcih, okraj Murska So- bota, ogenj ter jo popolnoma uničil. Zgorelo je tudi 14 kokoši, 18 piščancev in več desk. Škoda znaša okoli 50.000 K. Zavarovana klavnica ni bila. Sumi se, da je požar povzročila zlobna roka.

Sokolsko društvo v Murski Sobo- ti je priredilo v nedeljo 2. julija t. l. svoj društveni nastop v Saparyjevem parku. Nastop je bil jako lep. Nastop- pali so vsi oddelki s predpisanimi va- jami za leto 1922. Kot prva je nasto- pila ženska in moška deca, za njo na- raščaj in gojenke. Jako dobre so bile vaje članov, kakor tudi orodna telo- vadba. Nastop se je zaključil s prosti- mi vajami članov in članic. Vse mo- ške oddelke je vodil br. Hočevar, žen- ske pa s. Drakslerjeva. Nastop je po- kazal, da goji društvo vsestransko te- lovadbo. Nastopali so po večini sami domačini. S smotrenim delom je dru- štvo dobro odgovorilo na razne napade po nam sovražnih časopisih.

Iz Dolnje Lendave. Naše župnišče ima poleg orne in rumene tudi nacio-

nalno madžarsko zastavo, nima pa dr- žavne, še manj pa slovensko zastavo. Radovedni smo, kaj k temu reče preč. g. »slovenski« kaplan Berden, urednik »Novin« državnega poslanca Klekla. Smeti v očeh drugih vidite, bruna v lastnih očeh pa ne! — Letošnje nabi- ralne akcije tuk. Slovencev za dečji dom v Mariboru se Madžari niso ude- ležili. Zdaj nameravajo tako akcijo, h kateri so bili vsaj na videz vabljeni tudi Slovenci, na svojo pest prirediti. Ker poznamo naše radodarnike — ro- doljube, njim to pot vnaprej čestita- mo. Darovalce večjih svot bomo z imeni objavili. — S kolom po glavi je dobil pogranični vojak od Madžara iz Dolgevasi radi par odtrganih črešenj. Vsega s krvjo poškopljenega vojaka so spravili v zasilno vojaško bolnico. Madžara pa v zapor. — Nad demo- kratij stresa svojo medvedjo jezo naš grajski pisar gosp. Medved, ker mu ti ne morejo nuditi, za njegovo državo- tvorno delo dveh obligatnih večerij. Prav radi mu verjamemo, da šo mu kočevski pragozdi bolj prikladni, ne- go dolnjelendavska močvirja.

Pozor na prijave. Da se pri tej ve- liki razstavi ne bo nihče izgovarjal, da ni imel dovolj časa razstaviti svoj- jih izdelkov, se je rok za prijave do preklica podaljšal. Svetujemo pa vsa- komur v lastnem interesu (že da dobi ugodnejši prostor) da se prijave čim- preje vpošljejo razstavnemu odboru, Aleksandrova c. 32.

Ptujske novice.

Državna realna gimnazija v Ptujju je zaključila šolsko leto z veliko Vi- dovdansko slavnostjo skupno z vsemi mestnimi in okoliškimi šolami. Gimna- zija je prebolela prehodno dobo. Pri poslovanju je več ko polovica učencev zapustila zavod, večinoma so to bili dijaki iz rep. Avstrije. Kljub temu in kljub draginji, ki otežkoča vzdrževa- nje dijakov, število dijakov ni padlo temveč je višje nego je bilo prej, do- kler je zavod bil nemški. Višji razredi še imajo malo učencev, nižji pa so tako močni, da sta I. in II. imela po dva oddelka. Na koncu šolskega leta je bilo 211 dijakov, med temi 23 deklic. Po narodnosti je bilo 186 Slovencev, 4 Hrvati, 3 Srbi, 14 Nemcev, 2 Rusa, 1 Čeh in 1 Amerikanec. Po veri so bili: 203 katoliki, 4 pravoslavni in 4 evan- geliki. — Zrelostni izpit je delalo 8 javnih kandidatov in 1 eksternist. Na- pravili so vsi, 2 z odliko in sicer: Gün- ter Blanke, Stanko Brumen, Beno Habjanič (odlika), Ivan Ogorelec, Si- mon Petrovič, Ferdinand Pichler. Jo- žef Potrč (odlika), Leopold Segula in Anton Peteln. — Učni uspehi so dokaj zadovoljivi: popolnoma padlo je le 18 dijakov (8%), 47 jih ima ponavljalni ali naknadni izpit, ostali so že sedaj izdelali, med temi 17 odlik. — V Di- jaškem domu je bilo 72 gimnazijcev, od teh je popolnoma padlo samo 5 (7%), ostali so ali izdelali (3 z odliko) ali imajo ponavljalni izpit. — Prijav- za I. razred je letos več ko lani.

Enakopravnost pri ptujskih social- nih demokratih. Nedavno je gospa ptujskega mestnega odbornika Toma- niča prišla v mestno kopalnico. Vse kabine so bile zasedene in gospa je mo- rala čakati. Ko je ena kabina postala prazna, je kopalnična strežnica pustila v njo nekega gospoda, ki je že delj ča- sa čakal. To pa gej. T. ni bilo po volji, kregala se je in odšla. Kmalu pride

Usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptujju

»PETOVIA«

Izdeluje vsakovrstno usnje, čevlje, fine in navadne, gamaše, torbice, listnice, denarnice in drugo fino galanterijo!

Gene nizke, postrežba točna.

njen mož, vsemogočni socialnodemokratski mestni odbornik, ter napravi kraval v kopaljšču. Kopaljško uslužbenstvo se je branilo, kolikor je moglo. A vse ni nič pomagalo in kdo ve, ali nesrečna strežnica ne bi izgubila službe, ako bi tisti, ki je prej prišel in prej dobil kabino, ne bil slučajno — ptujski podžupan. Takšna je enakopravnost pri socialnodemokratskem mestnem odborniku: ako pride njegova milostljiva, mora takoj dobiti kabino, četudi drugi že delj čakajo! Radovedni smo, kaj poreče ptujsko delavstvo k takšni enakopravnosti!

Ptujski nemškutarji. To so čudne baže svetniki. Obrtniki in trgovci, ki so rojeni na Ptujskem polju, v Haložah ali v Slov.gor., so se pod avstrijsko vlado izdajali za Nemce. Nekateri še niti sedaj niso našli svojega materne-ga jezika in so se celo pri lanskem ljudskem štetju vpisali za Nemce, dasiravno do svojega 15. leta niso znali nemški. Če ga vprašaj, zakaj se izdaje za Nemca, pa ti modruje tako-le: »Prej sem bil vpisan za Nemca in sedaj me je sram, da bi izpreminjal barvo.« Takrat, ko je zatajil svojo mater in njen jezik, takrat ga ni bilo sram; sedaj pa se sramuje, da bi popravil svoj prejšnji greh! Ali niso to čudni značajneži? Pirhi tudi mislijo, da so se znesli v Tevtoburškem gozdu, in se bojijo slovenske barve. Zato se izogibajo slovenske šole. Samo eden je hodil v slovensko gimnazijo, pa se je začel bati poslovenjenja; baje namerava izstopiti in oditi v Celovec stanovat k znanemu prof. Kapelariju, ki mu naj utrdi germansko mišljenje. To se vrši sistematično. V Vičavi stanuje vdova, ki do-biva pokojnino od naše države, njena sinova pa sta baje v Südmarkinem Studentenheimu, katerega vodi prof. Brauner v Gradcu. Ko bodo dovršili študije, pa bodo iskali službe v Jugoslaviji, vstopili tudi vnašo narodno vojsko in zastrupljevali naše ljudstvo, v slučaju vojne pa volunili za Nemce. Kaj bi storila Avstrija s svojimi državljani, ki bi iskali pri nas slovenske izobrazbe in vzgoje?

Slava IV. pionirskega bataljona dne 6. junija v Ptuj. Naš pionirski bataljon je proslavil svojo slavo dne 6. junija z bogoslužjem in rezanjem kolača dopoldne, popoldne je bila posebna prireditev za vojaštvo. Zvečer se je vršila v ožjem krogu intimna večerja, katere se je udeležilo tudi več oseb meščanskih krogov. Želimo, da bi naš bataljon ostal vedno tako vzoren in priljubljen, kakor je sedaj. — Neki dopisnik se je hudoval v »Jugoslaviji«, da ni bil povabljen ozir. da se ni vabilo v splošnem kakor lani. Temu gospodu se naznanja, da gg. častniki bataljona plačajo iz lastnih sredstev pogostitev.

Gospodarstvo.

g Lesne cene. Zadnji čas se je precej povpraševalo po oglju, ki je doseglo ceno do 35.000 kron. Les za kurjavo se je tržil po 10.000 kron s prodajnega prostora. Fini bukov les se je tržil po 3900—4500 kron. Povpraševanje iz inozemstva je pretekli teden zelo popustilo. Le Italija povprašuje po lesu za kurjavo in po dogah za sode. Cene drugim lesnim produktom so že precej časa stalne.

g Zamenjava 5-dinarskih novčanic Narodne banke. Narodna banka v Ljubljani zamenjuje 5dinarske novčnice še preko 1. julija do 20. julija. Narodna banka v Beogradu pa do 20. septembra tega leta.

Na borzi v Curihu je naša valuta zadnji čas zopet precej padla. Brez dvoma so v ozadju intrige raznih finančnikov drugih držav. Silen padec zaznamuje tudi nemška marka, ki je padla celo pod našo krono. Tudi avstrijska in madžarska valuta sta ponovno padli ter celo francoski frank.

Dopisi.

Šmarje pri Jelšah. Gospodu Anderluhu, ki je bil kot samostojnež izvoljen za župana, ki je nedavno oficijelno prestopil v NSS in se dal celo voliti v odbor, iskreno čestitamo na najnovejšem aranžmaru, na pohvali klerikalnih listov, ker je tako lepo pozdravil njihovo klerikalno strankarsko prireditev pod firmo katoliškega shoda. Gnjsi se nam politika ljudi, katerim smo pri volitvah zaupali. — Napredni kmetje.

— **Sv. Lenart v Slov. gor.** V nedeljo dne 9. t. m. popoldan je pri kopanju v Velki utonil čevljarski učence Rihard Weingerl. Stariši, pazite vendar na svojo deco!

Iz Ormoža. V »Straži« št. 76 z dne 5. julija se zaganja člankar v demokratsko stranko v Ormožu, češ, da je pustila zapreti Vojteha Otorepca. Po krščanski maniri hoče naprtili vse krivde poneverjenja na ramena stranke češ, Vaš je bil in Vi ste krivi, da se je to zgodilo. Tako klerikalni priganjači mesta Ormoža. Že dolgo dobo, ne odgovarjamo na neznajne klevete gostobesednega penzionista slaboumneža, bil bi pa greh, ko bi sedaj molčali. Skozi dolgo časa je bil načelnik okrajnega zastopa g. Franc Hanželič. Klerikalci so imeli v istem absolutno večino. Pod vodstvom klerikalca je prejemal okrajni zastop recimo od deželne vlade nakazane plače cestarijev, ne da bi jih zapisal. In če človek vpraša g. Hanželiča, zakaj se to in ono ni vpisalo, pravi, to smo tako in tako naredili. Da je moralo pri takem poslovanju priti do neredov, je jasno. Vpi-

sale se tudi niso obresti naložbe za leto 1921, katere znašajo okrog 15.000 K, in za to diferenco se tudi gre. Glavni grehi so se pa zgodili pri kmetijski podružnici. »Straža« sama konstatira, da je predsednik že dolgo bolan, da je blagajnik se preselil in da je podpredsednik že dolgo član druge podružnice, da torej pravih funkcionarjev ni več bilo. Član podružnice pa je bil ves čas tudi g. Franc Hanželič, zakaj bi se v to mešali drugi nepoklicani ljudje ne razumemo. Če ga ni kontroliral, in če je odložil pred dobrima dvema mesecema tudi okrajni zastop, je to storil gotovo samo, da naprti celi nered, katerega je kriv gotovo samo on, na rame demokratov. Toda kdo trpi največ škode? Gotovo ne tisti, ki največ kričijo. Od okrog 84.000 K ugotovljenega deficita zadene zvezo podružnic odn. njenega načelnika 45.000 K, Ormožane ter velikonedeljsko grajščino 34.000 K. Na občine, ker so krite z dolgovi na žveplu, odpade bore, bore malo. In vendar, koliko krika in vika od te strani! Kje so torej tisti stotisoči in kdo je kriv, vse to si naj slavno občinstvo iz tega samo posname.

„VINARIA“ delniška družba vinogradnikov v Ptuj.

POZIV na subskripcijo

novih delnic II. emisije.

Upravni svet „Vinarie“, delniške družbe vinogradnikov v Ptuj, pooblaščen za to sklepom občnega zbora delničarjev z dne 2. aprila 1922, je sklenil izvesti zvišanje delniške glavnice

od K 3.000.000* — na K 5.000.000*

z izdajo 5000 novih delnic po K 400* — nominale pod sledečimi pogoji

1. Dosedanji delničarji imajo pravico, da prevzamejo za tri stare delnice dve novi delnici po tečaju K 460* — tel quel.
2. Novi delničarji imajo subskribirati delnice po tečaju K 600 tel quel. Repartacija je pridržana upravnemu svetu. Za nedodeljene delnice se vrnejo vplačila do 31. avgusta t. l.
3. Protivrednost subskribiranih delnic je vplačati takoj pri subskripciji.
4. Vse nove delnice so deležne že dobička za tekoče leto in imajo kupon za leto 1922.
5. Subskripcija se vrši od 15. julija do 31. julija 1922.

Za podpisovalnice so določene:

Zadružna zveza v Celju,
Hranilno in posojilno društvo v Ptuj,
Ljubljanska kreditna banka, podružnica v Ptuj,
Okrajna posojilnica v Ormožu.

PTUJ, dne 10. julija 1922.

Upravni svet.

1154

Jadranska banka Beograd

Delniška glavnica: Din 30.000.000—

Rezervna glavnica: Din 15.000.000—

PODRUZNICE:

Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo. Split, Sibenik, Zagreb.

Naslov za brzojave: **JADRANSKA.**

32

Afilirani zavod:

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortland Street
New York City

Za kegljiše.
15-16 letni fant pod dobrimi pogoji. Gostilny Ljudski vrt pri „Ptuj“

Ženitna ponudba.
Posestnik in obrtnik želi znanja s pošteno in starejšo gospo (40—45 let) v svrhu ženitbe, katera ima nekaj gotovine. Resnične ponudbe pod „posestnik in obrtnik“ na upravo lista.